

Номінативні засоби формування позитивного образу Кетрін Міддлтон у сучасних британських ЗМІ

Роботу виконано на кафедрі англійської філології Інституту філології КНУ ім. Тараса Шевченка

Статтю присвячено лінгвістичному дослідженню номінативних засобів, які використовуються для вербальної експлікації позитивного образу майбутньої принцеси Кетрін Міддлтон, створеного у сучасних британських ЗМІ. Окрім того, розглядається роль мас-медіа у процесі формування громадської думки як реакції на таку знакову подію у британському суспільстві, як королівське весілля.

Ключові слова: теорія номінації, номінативна одиниця, номінативні засоби, позитивний образ, мас-медіа.

Карпова Е. С. Номинативные средства формирования позитивного образа Кетрин Миддлтон в современных британских СМИ. Стаття посвящена лингвистическому исследованию номинативных способов, которые используются для вербальной экспликации позитивного образа будущей принцессы Кетрин Миддлтон, созданного в современных британских СМИ. Кроме того, рассматривается роль масс-медиа в процессе формирования общественного мнения как реакции на такое знаковое событие в британском обществе, как королевская свадьба.

Ключевые слова: теория номинации, номинативная единица, номинативные средства, позитивный образ, масс-медиа.

Karpova K. S. Nominative Representation of the Positive Image of Catherine Middleton in Modern British Mass Media. The article is devoted to the linguistic analysis of the nominative means employed to verbalize positive image of the princess-to-be Catherine Middleton in modern British media. In addition the paper discusses the role of mass media in the process of formation of public opinion as the reaction to royal wedding.

Key words: theory of naming, nominative unit, nominative means, positive image, mass media.

Постановка наукової проблеми та її значення. У процесі активної пізнавальної діяльності людина радикально змінила інформаційну картину світу, використовуючи мову як елемент накопичення, зберігання та передачі інформації від покоління до покоління. Якщо інформаційну картину світу слід розуміти як сукупність знакових систем, сигналів та проявів інформаційних зв'язків, то мову можна розглядати як особливий вид соціальних інформаційних зв'язків. Саме завдяки мові інформаційна картина світу отримує можливість соціального репродукування, що полягає у відборі, зберіганні та створенні того, що сприяє подальшому розвитку суспільства, внаслідок чого утворюється особливе інформаційно-мовне бачення світу [1, 3].

На зламі століть людство вступило у новий еволюційний етап, пов'язаний зі стрімким розвитком інформаційних технологій. На зміну науково-технічній революції прийшла революція інформаційна, яка послужила каталізатором у процесі формування нового типу суспільства – інформаційного. Невід'ємними складниками інформаційного суспільства стали інформаційні зв'язки та ресурси, які є визначальним фактором науково-технічного та соціального розвитку суспільства.

У сучасному світі поряд із традиційними засобами зв'язку та комунікації, серед яких чільне місце належить телеграфу, телефону, радіо та телебаченню, все більшої популярності набувають електронні засоби передачі інформації та спілкування. Найновіші інформаційні технології забезпечують швидкий двосторонній зв'язок, послуговуючись даними у цифровому форматі. Підключення до всесвітнього павутиння уможлиблює не лише доступ до світового інформаційного простору, а й здатність генерувати та трансформувати інформацію самостійно.

Інформаційне суспільство нового формату послужило могутнім поштовхом до виникнення особливого просторово-часового феномену, який отримав назву “кіберпростір” або “інфосфера” [1, 3]. Зазначимо, що термін “інфосфера” утворився за аналогією з термінами “біосфера” та “ноосфера” (останній запропонований В. І. Вернадським). Згідно з теорією академіка Вернадського, ноосфера є

третьою у послідовності основних фаз розвитку Землі, а саме геосфери (неживої природи) та біосфери (живої природи).

Поняття “інформаційної сфери” безпосередньо пов’язане з уявленнями про багатогранність та багатоплановість інформації, форм та методів її продукування, кодування, зберігання та передачі, а також із визначенням ролі людини у цьому процесі. Новий статус інформаційного простору призвів до того, що подія має сенс лише тоді, коли про неї повідомили ЗМІ. Якщо ж такого повідомлення не було, можна вважати, що не було і самої події [2, 198]. За влучним висловом українського дослідника Г. Г. Почепцова, “мас-медіа торкаються “порядку денного”, який потім й обговорюватиме суспільство” [5, 82].

Упродовж останніх років предметом особливої уваги дослідників стають особливості мови ЗМІ як посередника при передачі інформації від джерела до реципієнта. У зв’язку з цим, важливою видається одна з ключових функцій мас-медіа як ретранслятора повідомлення (*mediation function*): “*Actions or events can acquire a publicness which is independent of their capacity to be seen or heard directly by a plurality of co-present individuals. The development of the media has thus given rise to new forms of “mediated publicness” which have assumed an increasingly important role in the modern world. The public are those who can be witnessed. The public is the space in which witnessing can take place. Conversely, one is private being – a solely personal actor – when one’s actions cannot be witnessed by others. The private sphere is the domain in which one can only be witnessed by intimate observers. Mediation is central to definitions of the public and publicness because it provides and describes the terms of social witnessing. To see the public is to enter a mediated world*” [6, 5]. За визначенням лексикографічного джерела, дієслово *to mediate* має таке значення: “*to act as the medium that communicates a message (in semiotics)*” [18, 412].

Пріоритетність і важливість висвітлення певних подій, фактів та явищ пресою у процесі формування громадської думки зумовили мету публікації, яка полягає у дослідженні образу майбутньої британської принцеси, створеного за допомогою засобів масової інформації, а також вивченні номінативних засобів експлікації цього образу.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Віднедавна світова преса рясніє заголовками про одруження представника британської королівської родини принца Вільяма та його нареченої, дівчини з народу Кетрін Мідлтон. Британський принц Вільям, старший син принца Уельського Чарльза і покійної принцеси Діани, одружується у квітні 2011 року. Як йдеться в заяві королівської сім’ї, принц Вільям зробив пропозицію своїй давній подрузі Кейт Мідлтон у жовтні 2010 року під час відпочинку в Кенії. Наразі значну частину свого часу вони проводять на півночі Уельсу, де Вільям проходить службу в королівських ВПС. Принц Вільям познайомився зі своєю майбутньою дружиною у 2001 році під час навчання в престижному університеті Сент-Ендрюс у Шотландії. Відтоді стосунки молодих людей розвивалися досить бурхливо; вони пережили декілька розставань, однак, врешті-решт, вирішили поєднати свої долі. За розвитком стосунків цієї найвідомішої пари Великобританії спостерігають не лише папараці, а й прості жителі Туманного альбіону. Те, що 29-річна обраниця представника монаршої родини не належить до аристократичного роду, дало змогу журналістам охрестити Кетрін як “попелюшку в Букінгемському палаці” [15]. Показовим є використання ідіоматичного виразу *to pull yourself up by your bootstraps* у значенні “*to improve your position and get out of a difficult situation by your own effort, without help from other people*” [19, 147]. Фразеологізм вживається стосовно майбутньої дружини спадкоємця британського престолу, коментуючи її теперішній статус сучасної попелюшки: “*When Catherine Middleton tightly held the arm of William Wales, the only man she had ever truly loved, as they posed for their engagement photographs, the world was gripped by the greatest love story since Prince Charles and Lady Diana Spencer had announced their betrothal some 30 years earlier. So it was fitting that William had presented his commoner bride, who had worked in the mines before pulling herself up by her bootstraps to go to Marlborough College, with his mother’s engagement ring*” [11].

Для того, щоб стати гідною представницею королівської родини, Кейт Мідлтон потрібно пройти певний шлях трансформації від простої британки до ікони, символу британської монаршої родини: “*It has been disclosed this month, will ride to her wedding with the future King William in a mere motor*

car, only to be transported away at the end in the shimmering glory of a state coach – symbolising her transformation from commoner to iconic ingredient in the topmost rank of British society” [12].

Кетрін Елізабет Мідлтон (*Catherine Elizabeth Middleton*), більш відома як Кейт Мідлтон (*Kate Middleton*), народилася 9 січня 1982 року у місті Редінг в англійському графстві Беркшир. Батьки Кейт Майкл Френсіс Мідлтон та Керол Елізабет Мідлтон не належать до знатного роду: Майкл походить із середнього класу, а Елізабет – зі старовинної родини шахтарів. Свого часу вони працювали у цивільній авіації, Елізабет – стюардесою, а Майкл – пілотом. Окрім старшої доньки Кейт, у родині також виховується донька Філіппа та син Джеймс. У 1987 році родина Мідлтонів заснувала власний торговельний бізнес *Party Pieces*, що дало їм змогу підвищити свій соціальний статус, покращити матеріальне становище та переселитися у власний будинок Баклбері у Беркширі.

Кейт Мідлтон отримала середню освіту у престижній школі-пансіоні у графстві Уілтір. У 2001 році, після вступу до університету Сент-Ендрюс у шотландському місті Файф, відбулася доле-носна зустріч Кейт зі старшим сином принца Уельського Чарльза принцом Вільямом. Під час навчання вчителі та одногрупники відгукувалися про Кейт цілком позитивно. У мові ЗМІ образ Кейт, який склався ще у період навчання у вищій школі, створюється за допомогою позитивно забарвлених номінацій та суперлативів. На додаток, автори статей підкреслюють не лише привабливу зовнішність Кетрін: *“By the end of freshers’ week, Kate Middleton had been crowned the prettiest girl at Sally’s, the nickname for St Salvator’s Hall, her hall of residence at St Andrews”* [8], а й неабиякі інтелектуальні здібності та фізичну підготовку: *“Kate is an absolutely phenomenal girl – really popular, talented, creative and sporty. She was captain of the school hockey team and played in the first pair at tennis. I don’t think you’d find anyone in Marlborough with a bad word to say about her. She excelled in all her subjects and was an A-grade pupil across the board”* [13]. Окрім того, наголошується на моральних чеснотах Кетрін, а саме її природній скромності за допомогою прізвиська *Her Shyness*: *“With the promise of fame and fortune as a Royal comes a certain loss of privacy for Kate Middleton, who is known in British circles as ‘Her Shyness’. The adjustment from ‘regular girl’ to ‘Royal girlfriend’ (and now fiancée) has been challenging at times, as she’s been forced to cancel her participation at sporting events like a 2007 charity boat race and have her own security detail due to concerns over paparazzi”* [7].

За даними світових засобів масової інформації, у 2005 році Кейт Мідлтон закінчила університет, отримавши ступінь бакалавра. У цей час вона продовжувала з’являтися на публіці з принцом Вільямом, що спричинило чутки про їхні ймовірні заручини. У січні 2006 року принц розпочав навчання у Королівській військовій академії Сендхерст, тоді як Кейт отримала роботу у популярній мережі магазинів одягу *Jigsaw*. На початку 2007 року принца Вільяма було відряджено в тренувальний військовий табір у графстві Дорсет, а Кейт продовжувала мешкати і працювати у Лондоні. Окреме перебування, а також величезний тиск на дівчину представників ЗМІ називають серед можливих причин розриву Кейт і Вільяма у квітні 2007 року. Однак наприкінці 2007 року Кейт і Вільям вирішують відновити стосунки. Тривалий час дівчина перебуває у стані “вічної нареченої” принца Вільяма, через що отримує прізвиська, пов’язані з очікуванням: *princess-in-waiting*, *Waity Katie* [16]. Врешті-решт восени 2010 року пара оголосила про офіційні заручини і весілля, яке відбудеться навесні 2011. Повідомляється, що на заручини принц Вільям подарував нареченій каблучку своєї покійної матері леді Ді з сапфірами та діамантами. У ЗМІ відразу ж заговорили про реінкарнацію Діани через появу її обручки на заручинах старшого сина: *“If there seemed to be more than a hint of déjà vu over last week’s royal wedding announcement, it was intentional. The re-emergence of Princess Diana’s engagement ring, the toe-curling television interview, the pink-cheeked hint of babies to come – it was all so spookily redolent of events 30 years ago”* [17].

Сьогодні дотепер нікому не відома дівчина перебуває у фокусі уваги світових папараці, оскільки одного дня вона прокинулася знаменитою. Завдяки представникам медіапростору з’явилося метафоричне словосполучення *paparazzi queen* для позначення особливого статусу Кетрін як нареченої принца: *“the girl who would be paparazzi queen”* [7]. Як уже зазначалося, світові медіа активно обговорюють не лише зовнішність та інтелект Кетрін, а й її вигляд: *“Kate Middleton has been admired for her fashion sense and has been placed on numerous ‘best dressed’ lists”* [10]. Кейт Мідлтон називають новою британською іконою стилю, віддаючи належне її вмінню одягатися модно та вишукано. У

цьому прикладі у ролі особливих номінативних одиниць, що розкривають сутність номінативного процесу, виступають цілі речення. Згідно з визначенням О. І. Москальської [4, 9], речення є номінацією особливого типу, денотатом якої є не предмет, а ситуація, факт у цілому: *“ Middleton has been featured in numerous best-dressed lists and was selected by The Daily Telegraph as the ‘Most Promising Newcomer’ in its 2006 list of style winners and losers. Tatler placed her at №8 on its yearly listing of the top ten style icons in 2007. She was also featured in People Magazine’s 2007 and 2010 best-dressed lists Middleton was named as one of Richard Blackwell’s ten ‘Fabulous Fashion Independents’ of 2007. In June 2008 Style.com selected Middleton as its monthly beauty icon. In July 2008 Middleton was included in Vanity Fair’s international best-dressed list”* [10]. Ґрунтуючись на дефініції С. А. Жаботинської, яка визначає номінативну одиницю як слово, словосполучення, речення для позначення певної інформації, що присутня у мисленні мовця, а також активації відповідної інформації у мисленні реципієнта [3, 7], зазначимо, що образ інтелектуалки та водночас модниці Кетрін Мідлтон доповнюється номінаціями з позитивною конотацією, які трапляються у статтях відомих британських видань: *“Tatler, The Daily Telegraph, Vanity Fair, Style.com, and People have all cast a spotlight on Middleton for her stylish choices in fashion, which bodes quite nicely for a woman who may yet become a full-fledged queen. In addition to having a strong sense of style and the body to support it, Kate Middleton also has many other attractive qualities that make her ideal to join the Royal family. Besides her athletic background and university education, Middleton is smart, sweet and by all indications, supportive”* [7]. За інформацією британського “Economist”, саме Кетрін Мідлтон може стати вдалим поєднанням двох якостей, які б, здавалося, неможливо поєднати, а саме стабільності і гламуру, що так необхідні британській монархії: *“The monarchy needs a combination of stability and glamour. It is a tricky balance to maintain”* [9].

На додаток створенню образу майбутньої британської принцеси сприяють номінативні компоненти з позитивним семантичним потенціалом, серед яких слід зазначити позитивно забарвлені прикметники, іменники та дієслова, які вигідно підкреслюють “натуральність” обраниці принца: *“Royal Insiders have called Kate Middleton, with her grace and sporty elegance, ‘a natural’ as Prince William’s princess bride-to-be. The captivating brunette may not come from royalty, but she does have good breeding – her father is a self-made millionaire and she attended the prestigious and pricey private boarding school Marlborough College. After excelling at field hockey and cross-country running, Middleton studied art history at University of St. Andrews in Scotland, where she took William off the market in 2002”* [14].

Висновки. Напередодні найгучнішого весілля, що відбудеться навесні 2011 року, у британських ЗМІ сформувався цілком позитивний образ обраниці принца Кетрін Мідлтон. Мова британських мас-медіа створює позитивний образ монаршої обраниці завдяки низці номінативних одиниць з позитивним семантичним потенціалом.

Перспективи подальшого дослідження. Одним із перспективних напрямів подальшого дослідження проблематики є поглиблене вивчення мовної свідомості та мовної особистості Кетрін Мідлтон з огляду на поліпарадигматичну спрямованість сучасної лінгвістичної думки з її ключовим принципом антропоцентризму.

Література

1. Володина М. Н. Язык СМИ – основное средство воздействия на массовое сознание / М. Н. Володина // Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования : учеб. пособие. – М. : Изд-во МГУ, 2003. – С. 9–13 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://evartist.narod.ru/text12/03.htm>
2. Гетман В. І. Мультимедійність та інтерактивність інтернет-новин (на матеріалі он-лайнових новин) / В. І. Гетман // Сучасні дослідження з іноземної філології : зб. наук. пр. – 2006. – Вип. 4. – С. 198–203.
3. Жаботинская С. А. Лингвокогнитивный подход к анализу номинативных процессов / С. А. Жаботинская // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна : зб. наук. пр. – 2010. – № 928. – С. 6–20.
4. Москальская О. И. Проблемы системного описания синтаксиса / О. И. Москальская. – М. : Высш. шк., 1974. – 155 с.
5. Почепцов Г. Г. Паблик рилейшнз для профессионалов / Г. Г. Почепцов. – Киев : РЕФЛ-бук, Ваклер, 2005. – 640 с.
6. Coleman S. The Media and the Public. “Them” and “us” in Media Discourse / S. Coleman, K. Ross. – Wiley-Blackwell. A John Wiley & Sons, Ltd., Publication, 2010. – 188 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. www.askmen.com
2. www.dailymail.co.uk, 21 Nov. 2010
3. www.economist.com, 18 Nov. 2010
4. www.en.wikipedia.org
5. www.guardian.co.uk, 3 January 2011
6. www.guardian.co.uk, 15 January 2011
7. www.news.bbc.co.uk, 31 March 2010
8. www.people.com, 16 Nov. 2010
9. www.ru.wikipedia.org
10. www.standard.co.uk, 3 Sept. 2008
11. www.telegraph.co.uk, 16 Nov. 2010
12. A / V. A to Z. An Encyclopedic Dictionary of Media, Entertainment and Other Audiovisual Terms. – Ed. By Richard W. Kroon. – McFarland & Company, Inc., Publishers. Jefferson, North Carolina, and London, 2010. – 766 p.
13. Longman Advanced American Dictionary. – Pearson Education Limited. Edinburgh Gate, 2001. – 1746 p.

Статтю подано до редколегії
10.03.2011 р.